

KOLCZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZÉKELYTÖL SZÁLLÁS :
belső magyarutca 408 szám alatt.

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
a évnegyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr, másodszor 6 kr, harmad-
szor 5 kr. o. é. minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatálnál kezelik.

KIADÓ-ÉRTÉKEL :
Köszönet, STEIN J. könyvkereskedése

Előfizetési felhívás!

Lapunk folyama új évnegyedbe menvén
át, tisztelettel kértük fel t. olvasóinkat elő-
fizetéseik megtételére.

Előfizetési ár évnegyedre 3 ft o. é.
egy óra 1 ft
Az előfizetési pénzek bérmentve Stein
János közepüctzai könyvkereskedésébe
küldendők.

M. Vasárhely, oct. 7-kén 1861.

(D) Nem venne senki magának haszontalanabb fáradságot mint az, a ki ama politikai hypothesisok fejtegetésébe bocsátkoznék, a melyeket Papiu Iliariu ur e lapok hasábjain is magyar fordításban reprodukált hosszúságú értekezésében fölállít. Így igen természetesen mi egy rövid cikkben éppen nem vehetjük magunknak azon fáradságot, hogy a történelem terén hajtó-vadászatot kezdjünk oly vad állítások ellen, melyeknek írója azt sem akarja tudni, hogy Menn Maroth népe éppen a hun néptől hátrahagyott kazárok-ból állott, kik az egyfajta magyarokkal hamar összeolvadtak, s mely író Horára, kit egy székely özvedszertvert, úgy emlékezik, mint egy svájci Tell Vilmosra. És mely író még Mihály vajdát égis magasztalva, halála miatt boszúért líheg, elfeledni látszik, hogy éppen azoknak alabárdja által ejtetett el a hős vajda, kik őt és népét már akkor eszközül akarták felhasználni egy alkotmányos ország szabadságának elnyomására. Ily sorsa volt Horának is, ki midőn vég-perceiben szólani akart, kimondandó valamely lelkébe zárt nagy titkot, nem magyarul hangzott felette e parancs-szó: „Schlag in die Brust“

Nagy álmaik voltak mind annyiaknak, s nagy reményei, de a történelem mind annyiszor igazolta azt, hogy valamely nemzetiség csak az anyagi és erkölcsi erő fokunkint nagyobb fejlődésével, s azon politikai kapcsolatok közt érheti el aranykorát, melyeknek létezése hosszúságú történelmi fejlődésén alapult, hogy a despotiával szövethetett nép-izgatásoknak soha sem engedtek még eredményt az Istennek, s minden nemzetiség csak annyit igényelhet a mennyire egy fisikai mint erkölcsi ereje által képe-sítve van. Idegen uralom alá jutott nemzet soha sem állhatja útját más nemzetiségi fejlődésének. És ki-vált a magyar nemzetiség három század óta folyto-nosan üldöztetve a germanisatio által éppen nem lehetett oly helyzetben, hogy valamire való nemze-tiségek fejlődését saját érdeke miatt akadályozhatta volna. Tehát bármely nemzetiség hasztalan keres szálkát a magyarok szemében.

Sőt éppen, a ki akár a Mihály vajda korabeli eseményeket, akár az akkor szított népmozgalmat tanulmányozza, a mely az egyszerű Hora nevének némi jelentékenységet adott, mindenütt arra talál, hogy a magasabb politika szándékosan tért engedett a nemzetiségi surlódásoknak, hogy a magamagát marcangoló haza fölött elérhesse beolvasztó cél-jait. A vég célra nézve Rudolf vagy József császá-rok miniszterei, és Bach vagy Schmerling urak közt nem volt igen nagy különbség; mindezen korszá-kokban arról volt szó, hogy Magyarország mellék-tartományaival együtt a császári birodalomba beol-vasztassék, s a magyarok felsőbbiségét keresztül-néző apróbb nemzetiségek mindig kész eszközei voltak, s tán még sokáig eszközei lesznek e politikának, mely ha nem sikerült a 16-dik és 18-dik században, bi-zonyára még kevésbé fog sikerülni korunkban, mi-dőn egész világ közvéleménye a magyart elég jóra-való nemzetiségnek ismerte föl, s még eddig elé a románok, ha mint testvérnép megis állhatnak mellet-tünk, de bizonyára igen nagy szellemi felsőbbiséggel felettünk éppen nem kérkedhetnek, habár nagyra tudjuk becsülni egy Hoszszunak s más hasonló gon-dolkozásának fényes talentumát, egy Baricznak sok oldali ismereteit, s nem tagadjuk meg Papiu urnak is értekezése holtzenei közt itt-ott felcsillanó gyé-mántjait.

Nem földatunk a szemle alá vett értekezés

körül publico politikai vitába bocsátkozni, habár szemünket eléggé kápráztatja azon betűk armádiája melyekkel Papiu ur megindult, meghódítani még Erdély mellé Magyarországot is a Tiszáig.

A testvériességek nem igen szép tanúsága tün-nik ki e czélzatokból, midőn azzal csak oly feltétel alatt kínálunk meg, ha egész osztály-részünkről, sőt részben — a székelyföldről érve — oszthatlanul abszolút nemzeti tulajdonunkról lemondani készek va-gyunk az egész Tiszán inneni lakó magyarok, hogy aztán a Tiszán túliak azon szerencsét birhassák, hogy ők a románok által testvérek gyanánt tekin-tessenek.

Szegény székely nemzet, mely végig nézted és rengetegeidről a rómaiak, dákok, góthok, gepidák kóbor és átfutó uralkodását Erdély bércei felett, a nélkül, hogy ellen meghódíthatta volna tiszta és skytha földedet; állj készen beolvadni egy új romá-niába a Tiszán túli magyarok azon szerencséjéért, hogy ott ők testvérekül elősmertessenek.

Szegény tiszamenti magyarság feledd el minő jogod van neked ama rónasághoz, melyet ezer év viharai közt véreddel s érez-melleddel védteél oz-man, tatár és német ellen, s melyet 1848-ban meg-osztván becsületesen a testvér-népekkel, azt nyerted, hogy most saját birtokodon idegennek akarnának tekinteni.

Két millió kétszázötvennégy ezer és ötszázötven-négy lélek számot tesz az erdélyi és Tiszán inneni összes románság (Erdélyben a részekkel együtt Galetti szerint 1,293,514 lélek, és pedig görögöl, orosz-szal együtt. Magyarországon Tiszáninneni kerü-lekben 917,643, míg a Tiszántúli s a dunai kerü-letekben egyetlen lelket sem számít e népre a sta-tistika), mely hivatva van Popiu ur állítása szerint a Tiszáig Erdély urává válni, de Popiu ur ugylát-szik tökéletesen elfeledte, hogy a Bach korában erdélyi és magyarországi statisztikája is Kolbnak, egy millió nyolczszáz hetvennégy ezer és egy száz lélekre teszi a tiszai magyarok szá-mát, kik egy nagy erőben élnek ott, s a nemzet leg-hősebb fia, elfeledte, hogy innen a királyhágón is van kétszáz ezer megyei magyar, s hogy ugyancsak Kolb ötszáz nyolczvanöt ezer háromszáz negyvenkét lélekre teszi a székelyek népességét, és ha mellőzzük is a százsokat, kik nem tudjuk mi-nő rokonszenvvel viseltetnének ama Tiszáig nyuló románokhoz, de csakugyan a négy ezer lélek száma-mén őrményt, és hatezer-kétszáz-husz izraelitát bizvást magyaroknak számítva, már csak numerice is oly szám áll elő, mely ama felállított politikai hypothesisist tökéletesen összeortja.

Két millió hatszáz hatvan kilencz ezer négy-száz negyven kettőre az erdélyi és tiszai magyar clem lélekszáma és így 28,442-vel mulja felül a magyar nemzetnek csak ezen két töredéke az egész ausztriai birodalomban lakó összes oláhság lélek-számát, mely Galetti szeint ideértve Bukovinát is 2,640,500 lélekre megy, Kolb szerint pedig még kevesebb.

Ugyan tehát, midőn ezen követelt területen is lélekszámunk az oláhokéval bizvást versenyez, a közös birodalomban pedig az nemzetiségük a miénk mellett meg sem kottyan; minő erkölcsi, minő Isten-től nyerhetett felsőbbiség az, a minőfogva Papiu ur azon területet, mely ha inkább nem, de legalább ugy a miénk mind az ő népe — tőlünk magukénak követelheti?

Talán nagyobb földbirtokkal bírnak ők e terü-leten? Hisz birtokuk legnagyobb része felszabadult birtok, azt pedig jól tudjuk, hogy Magyarországon a felszabadultság a majorság földek csak ¼ részét teszi, míg Erdélynek megyében — mert a székely földről nincs szó — felére rú; minőfogva bizonyo-san lehet állítani, hogy Erdélyben s a Tiszáig fekvő földbirtok két-harmada magyar kezen van.

Vagy talán kifejlett polgári elemmel, s nagy kereskedő s műiparos városokkal bírnak e területen a románok? Ugy hiszem s szerencsét Papiu ur is átengedi a magyaroknak és százsoknak!

Ugyan kérjük, hogy a hol sokkal több lélek-

szám, s így nagyobb fisikai erő; a hol több birtok, s így nagyobb anyagi képesség; a hol kifejtettebb polgári s műiparos elem, és így bővebb közlekedés és hasonlíthatatlan nagyobb tőkepénz áll egy nemzet rendelkezése alatt, el tulajdoníthatja-e attól a minden-nél szentebbet: a hazát egy mindenkép kisebb erő? És ha sikerülne is ennek a politikai machiavellismus időszaki tervei, s talán néptipró hatalom fegyvere által kivívni e nagy igazságtalanságot, képes lenne-e e mindenkép kisebb erő megtartani az elerőszakolt tért az idők viszonyosságai közt?

Együtt élünk e földön Papiu ur, s egy pár szomorú korszakot kivéve egymás közt kevés viszony-gással, most midőn e földön mindenki egyenlő jogu, birtokos és nemes lett, hagyjunk békét a nemtelen viszálynak, fejtsek ki nemzeti erőket mindnyájan, s ne a kaptiságban, hanem a honszeretben keres-sük népünk jövőjét.

De nem akarunk azoknak tanácsot adni, kik barbár nyelvünket nem értik, s kiknek vitáit bizony nekünk sincs alkalmunk figyelemmel kísérhetni, de miután olvasóink Papiu ur dissertationját olvasták, szükségesnek láttuk e dolog állását más oldalról is felmutatni, olvasóink megnyugtató s bizonynyal meg nem rendített önértékek igazolása végett.

Bukarest, october 4. Önnek, a Kolozsvári Közlöny 148-dik számában megjelent vezér-cikkét, örömmel olvas-tam; egyfőül azért, mivel az egy évi meggyőződésimmal találkozott, másrészt, mivel én a román ügyre vonatko-zólag — ha bár futólag is — olyan burt érintett meg, mely-ből rég ohajtottam hallani egy árva hangot.

Több évek óta feladatam a keleti ügy tanulmányozá-sa különösen közlekedni alkalmam lévén az egyesült oláh fejedelemségek beldolgoival megismerkedhetni, azoknak kül-politikáját szintén előfigyelemmel kísérni, ezért szabadon e kérdésre vonatkozólag, egy pár általános s utba igazító észrevételt tennem.

Önök azon nézetét, hogy Péter czár végrendelete óta, létezik s folytonosan működik az orosz birodalom az, még pedig nem csak a török, hanem az osztrák birodalom csaknem minden ré-szeiben, mely propaganda, hatalmas eszközökkel rendelke-ve, bár lassan, de biztosan halad; s törekvése, a szláv elem elszórt érdekeit, csendesen össze szedni, a közbe eső különböző népfajokat pedig — értem a magyart és román-t, (mert a több kisebb nemzetiségek nem állhatnak útbán) — elszibbasztani, hogy így azok minden erősből mozzanatok-ra, ellenállásra tehetetlenné téve, annak idejében gátul ne szolgálhassanak. A fő czél egy déli Szlavország felál-lítása, mely Konstantinápoly kulcsait kézre kerítve, a fe-kete-tengert osztatlan bírná; a közép s adriai tengernek s nagy részben a Dunának urává lenne. Ezen orosz propa-ganda eleitől fogva, erős versenytársra talált a germanis-musban; ha bár a kiviteli eszközök legtöbbször hasonló-k voltak, de mindkettőnek célja messze tért egymástól.

Az orosz propaganda, mint említém, hatalmas eszközök-kel rendelkezve, de különösen nagyobb tapintattal járván missiojában, ide számítva még azon természetes előnyöket, melyek dispositioja alatt állottak, nagyobb sikert tudott fel-mutatni a germaniszmusnál. Hogy számtalanokat említeni mellőzzek; szabadon hazánkra vonatkozólag csak egyetlen példát felhozni (mint curiosumot) 1848—9-ben az erdélyi s magyar honi románok — (természetesen feljuttatva) — nem csak úgy várták a muszkát mint mentőt, de a nép többsé-gé tökéletesen azon meggyőződésben volt, hogy az orosz vele egy vallást követő, egy nyelvet beszélő népfaj volna; s csak midőn saját szemével látta, s füleivel hallotta a fráte helyett bráte, nue bine helyett nye dobre sza-vakat, csak akkor jőzanodott ki a román azon balga fel-fogásból, melyet egyfelől a orosz akarat, másfelől a román papok, kik, fájdalom holmi mise-mondó ruhák, templom-könyvek, egyházak felelítésére szánt ajándékok által, már némileg praecupálva lévén, legtöbbször tudatlanul keblé-be csepegtetett.

Metternich a birneves diplomata, a Habsburg dinastiá-nak leghévesebb bajnoka, bölcsen belátta az orosz propa-ganda törekvését. Ezen csendes, de óriási árt habár feltartani ké-pes nem volt, de igyekezett minden eszközök által gátat vetni annak. Azonban Metternich 1848-ban elhagyván Bé-cest, s felváltván őt oly tanácsadók, kik ezen fenyegető bajt vagy kicsinylették, vagy azt belátni képtelenek voltak a helyett: hogy a kor szellemével haladva, az abszolutismus és germanismus elvázott gépezetét eldobták volna, s helyé-be a népeket boldogító, s a trónt egyaránt biztosító alkot-mányos rendszert adoptálták volna. Különösen a helyett, hogy a monarchia fő ékét, értem a független Magyarorszá-g integritását megőrizték volna, azon Magyarországot, mely a legválságosabb időkben is annyiszor megmenté a szétom-lástól, hozzá fogtak azon ékhez a legdurvább eszközökkel. Hogy és miként? felhasználták a bécsi urak a „divide vin-ces“ elvét, azon legveszedelmesebb két élt fegyvert, me-lyet Metternich az előtt és más körülmények közt oly jól

tudott kezelni, mint ügyes borbély a borotvát. Felbujtatták ezen bécsi jó urak a külön nemzetiségeket a magyar ellen, elűzték a polgárháborút, s annyi áldozatot, annyi kiontott vér után, mi lett a haszon? az hogy utóljára is a muszka erőt kellett igénybe venni; hogy az mi áron történt, mindenki tudja.

Abban legkisebb kétségem sincs, hogy az orosz propaganda az 1848—9-diki catastrofhák, különösen az oláh és magyarországi forradalmak lektüldése által hatalmas tért nyert. A czél felé rövid idő alatt óriási léptekkel közeledett; természetesen, hogy a propaganda ezen haladását az osztrák már nemcsak álltal, hogy az orosz hatalmat igénybe véve, annak felsőségét elismerte, de különösen álltal segíté hatalmasan él, hogy a magyart, egy a többi nemzeteket is leigázván, azokat az alkotmánytól megfosztván, négy egész évig katonai hatalmat gyakorolt, tekintet nélkül minden érdeket megsértett, mi által iránta minden kegyelet kiirtott a nép szívéből. Természetes, hogy az orosz propaganda szabad működési tért nyert, a szláv érdekek mind inkább össze kezdtek forni; meg lévén a magyar és román gyengülve, semmi előtte gátul nem állott. Ha ezen terv még évekig ovatos és ügyes kezék által vitetik, a czél sokkal hamarabb el van érve. De vagy a gondviselés, vagy a politikai elhamarkodás, s elbizakodott könnyűvértésű kevés időre hátráltatta az orosz propaganda működését.

Ugyanis 1854-ben Miklós császár látván a török kormány gyengeségét, népelegetlenségét s pénzühiány miatt tehetetlen voltát; másfelől már az osztrák birodalom népeinek, különösen a magyaroknak és románoknak a szenvedések általi kifárasztását; háborút kezdett a török ellen, bizva az osztrák hűségében, kiről talán éppen hálára számítván, fel is tehetette, hogy egykori szolgálata helyében, az ő törökkel csatája idején, elfoglalva tartva az osztrák a Dunaféjedelmiségeket, hogy ő szabadon működhesse. Azonban az orosz szállítását ez egyszer nagyban csatlakozott. A háborút tudjuk mint ütött ki az orosz bátrányára. Az 1856-diki párisi békekötés az orosz propaganda törekvését is évtizeddel hátrább vetette ugyan, de a remény még mindig megmaradt, a czél kivívása jobb időkre tartatott fenn és a déli szláv propagandának eszméje, most gyorsan látszik előhaladni, úgy titokban, de egész erővel felhasználván a körülmények által mutatott eszközöket.

Ezen propagandának fő törekvése, hogy a magyar s román nemzet érdekei soha egybe ne forrjanak, mert csak ezeken két elem állhatna neki ellen, mint olyan, mely isolálva áll a mindenféle szláv töredékektől; másodsor, hogy az osztrák nehogy a germanismus eszméjét elejtse, mert a germanismus végzettszerűleg, most már nem riválja, hanem eszköze a propagandának. Ez bizonyos. Ausztria az orosz propagandának szabad tért nyitott; az orosz pedig ezt nagyon fel tudja használni. Az erdélyi románokra lássuk mint hat? mily ügyesen akarja őket hálóra keríteni? Azt mondja nekik: ne béküljétek ki a magyarokkal, tiétek lesz a Tiszaig. Románok! Ha az álmionak lehetne is hinni, mit nyernétek vele? mit nyernétek, ha a magyar korona határát szétlőporva, szétarabolva látnátok, a magyar megsemmisülhet, az igaz, de ez nektek is bukások lenne; s ha ti jól szálenni az orosz propagandának, mely titeket is elsöpréssel, eltiprással fenyeget, gondolatok meg, hogy: inter duos litigantes tertius gaudebit.

Látjátok ezen orosz propaganda Bukarestben közlő nyelvet tart, azokat Erdélybe küldözi bozzátok, hogy el ámitva és a magyarrali egyenletlenségre gyujtsa lelketeket; vigyázatok a közlőnyökre, a benne foglalt átkos tanokra; s ha eddig nem tudtátok volna, most ime tudnotok kell az orosz propaganda mint akar czélja eszközeül felhasználni, hogy azután is sirba temethessen, mely temetés elő nemcsak reátok, de Oláhországra is; ha ti felhasználni engeditek magatokat s ki nem békülök a magyarral. A bukaresti közlőnyök olyan tanokat szórnak köztek, melyek a képzőldésre nagyon hatnak, sőt a higgadtabbakat közlőletek exaltatioval töltik el, de ha utána gondolkodtok, be fogjátok látni, hogy lépveszsző ez, melylyel meg akarnak benneteket fogni. Ti a magyarokat szükkéblűeknek nevezitek, mert a román territoriumot s külön autonómiát el nem akarjátok ismerni — a természetes igazság mellettetek harcol megengedem, — de arra kérek benneteket, katanátok mélyeb- az okot, miért nem egyezhetek ebbe a magyar? nem szükkéblűség ez atyafiak, hanem az egzistenciá tudománya; ha Magyarországon és Erdélyben csak két faj volna: a magyar és román, e kérdést jaj mi könnyű volna eldönteni! de ugy poliglott országban tekintések jól meg kinek a javára döntetnek el meggondolatlanul kért kívánságok? bizonyosan sem a ti, sem a magyarok előnyére. Tinektek saját érdektekben áll a magyart inkább erősbíteni, mint gyengíteni. „Sapientia satis.“ Avagy attól féltek, hogy a magyar elem felolvaszt benneteket? kába félelem, melyet az ezer éves tapasztalás tökéletesen elenyésztet. Nevezétek meg a népeket, melyeket a magyar felolvasztani képes volt? de én ellenben nevezhetek nektek egész vidékeket, melyek dacára annak, hogy a magyar ur volt Magyar- és Erdélyben, román vidékekké váltak.

Forgassátok Hunyadvármege és Kővár százados évkönyveit, vizsgáljátok meg a Fehér, Kovács, Sisak, Pánczél sat. családok kiváltságos leveleit, látni fogjátok, hogy azok hajdan magyar, ma tökéletesen román családokká változtak át; erről legfőbb felvilágosítást adhat a néhai Vajda László ur által kiadott történelmi évkönyveske.

De majd elhagytam a ciklikiró higgadságát s most a „K. K.“ szerkesztőjéhez fordulva ígértem, hogy a létező propagandáról észlelést folytatom, megmutatván majd részletesebben annak törekvését, s mind Ausztriára, mind a magyar és román nemzetre káros és életveszélyeztető voltát.*

B. S.

Erszsbethváros, sept. 29. Midőn alkotmányos életünk mozzanatait oly figyelemmel kísérik, megenged a tisztelt szerkesztőség, ha annyi érdekes tárgy által igénybe vett lapjaiból egy kevés tért Felsőfehérmege törvényes derék-

széke munkálatai közlése végett elfoglalok. Mig más megyékben a törvénykezés milyen utasítást követő eljárása felett kétféle borong, és szűnő van, megyénkben a törvénykezés idejének már II. periódusa vége felé jár, és a folyó hó 23-tól 27-ig folytatott tárgyalások ideje alatt azon teremben, hol egykor Erdély aranykorának fejedelme leleményes eszű tanácsnokával országos gondjait drága értékű serlegeibe temet, öröm vala annyi hajlott koru, komoly képi, Cincinnati idejére emlékeztető székező bírákat együtt ülni látni, s a büntények fenytéki mérlege fölötti velős véleményeiket, ugy szintén a perek stadiumában magát oly könnyen feltaláló két Mihály ügyvédnek szóbeli feleletéseikben az annyi humor- és satyrával töltött bombák pattanását hallani; ezen tárgyalások alkalmával is kitetszik: hogy az ál-proféták által barbárnak hirdetett ezredes magyar alkotmány törvénye csak jobb mint az igazság tükrét felmutatott osztrák pörrendtartás, midőn egy oly fejeny, ki a mult rendszer alatt a nélkül, hogy valaha megkérdézték volna, két egész évet bebörtönözve szenved a közfelperes szóbeli bevadlására, tekintettel levén eddigi fogsága idejére szabadon bocsátatott, s ez már a második szóbeli eljárás után kelt ítélet. Az új perek száma, ide nem érve a még rendezés alatt álló, s annyi házonvamos pénzű fölemésztett peres actákat, a 170 körül van, a felek a kitűzött hatánapra készséggel jelennek meg, s miután látják, hogy bélyegvételre nem kényszerítetnek, az igazság kiszolgáltatása pedig nem idegen bírák kezében van, kik az igazságot áru-cikként szentes kezekkel árverezték; hanem a közvélemény kijelölte honfiak bíraskodnak, a kibékülésre naponként hajlandóbbak. Igen! a mi törvényeink bármelyik szabad nemzet törvényeivel versenyeznek, csak ne tétovázunk, tartsuk meg régi törvényeink- s szokásainkat; mert míg azokkal élünk a káros fél ellopott lovát, ha megtalálja, visszakapja, s nem leszünk kénytelenek egyik testvér százszövényhatóság normájára, mint egy közlebbi átirattunkkal történt, azt feladni: hogy a megtalált, és a tulajdonos által több tanukkal elesküdt lovak az osztrák törvények szerint többé vissza nem adhatók: ezt a szép axiómát, mely a tolvajt maga csinálja, hagyják azon vándor-madaraknak, kik azt feltalálták, s most idegen földön meztelán igrálmert koldulnak.

Az Isten fizessen meg azoknak!!

Csiki József.

Bereczk, octobr. 4. Csapásra csapás. Hazánk! hazánk! S miért fakad szívünk mélyéből oly forró sohajjal e szent szó? — S nehez időben miért talál ez oly fájdalmas viszhangra minden loyális magyar keblén?

Nem bűnhődött-e már eléggé e nemzet elküvetett vétkei miatt? — S ha nem, meddig dül a sors vad-önkényének ádár fegyvere nyomorgatott hazánk keblében?

Nem méltó-e e nemzet, hogy annyi csapás békés és türelmes elszennedése után eldélne már az egy boldog jövő felderülésének epedve várt korszakát? — S ha igen, miért látogat a végzet helységként különféle csapásokkal?

Azért, mert még a türelmes nemes erényét követnünk kell s biznunk Isten igazságosságában, mert így meg nem zétünk jövője s üdve szívünkön fekszik.

E nyomor teljes időben azonban mit tehetünk mi bereczkiek egyebet? minthogy elpanaszoljuk a városunkra nehezült súlyos csapásokat s eképen némileg elfojtsuk szívünk fájdalmát.

Azon kívül, hogy Bereczk tők. tanácsa a 12 évig uralkodott becsüreték alatt a várost — a városi közjavak lelkesmeretlen kezelése és csak is saját érdekeik hajhászása által — önkényszerűleg eléggé érezhető nyomorba dönté; azon kívül, hogy törvényeinket sértő, soha nem ismert roppant adó fizetésre az évenkénti gyenge termés és drágaság miatt, a nép teljesen képtelenné vált; azon kívül, hogy csak két év előtt egy nagy fergeteg lezuhanása után a kicseppott vizár zúgó robama mindent, utakat, hidakat, épületeket, az ekkor haza szaladott sertes csorda nagy részét, kaszálókat s gabonákat elsodrott: mindezeket kívül egy más nagy csapás is fenyegeti városunk már eddig elég nyomortól sújtott szegény lakosait.

A marhavész káros eseményei fakasztanak minket hangos és fájdalmasan keserő panaszra. S nem lehet csodálni, ha a szegényebb gazlák egész a remélésig vannak meghatva, mert Bereczk ily szörnyű csapást soha nem érzett. Károsabb az 1842. évi dihbögyő tüzvészénél, mely e várost enyészettel fenyegette s nagy részét hamuvá tette — mint-hogy akkor nem ilyen időt éltünk.

Még augusztus hó 31-kén vette kezdetét a marhavész. Ekkor dögölt meg egy borony, másnap 3, s így gyanítván a betegség — ezek eltemetettek. De szeptember 2-kán 5 beteg jelentetett a helybeli főbíróval, 3 kán 11 s ezek közül 4 hamar megdögült. A főbíró ur 7-kén egy orvossal megvizsgáltatta a marhaváját s már 35 beteget talált, s ezen nap elzáratta a várost, s erélyesen működött a beteg marhák megmentése, s az elestek óvatos eltakarítása irányában. Az óta napokint 10, 12 esett el. Csak most october elejével kezd a veszendők száma kisebbedni.

Az eddig elestek száma 185, jelenleg a beteg-e 180-non felül van.

Istalók több helyen csak nem egészen kiürültek, sok szerény gazda munkás ökeire, egyedüli vagyonára s kivált a most oly sanyaru életmódja fentartásának főeszközére — nem támaszkodhatik. Kosrves egy látványt nyújt az ily terhes csapásokat szenvedő nép szemlélése a részvevőnek. Bereczkhez közel falvakban, hálá Istennek, nem dül ez a vész, hanem a távolabb fekvő Kovácsnak s a rokon szomszéd Csikszék néhány falvaiban.

Vajha már megmentődnek városunk a rettenetes csapások egymást érő sorától s felüdülhetne annyi baltors dulása után!!

Fejér K.

Smolka Ferencz válasza.

Azon magyarmegyék- és helyhatóságokhoz (mintegy 30.) melyek öt diszpolgárrá kineveztek vagy adressel meg-

tisztelték, e napokban küldetett szét, eredetileg lengyel nyelven és magyar fordításban. A köszönő-levelet így hangzik: „Azon benső érzelmek nyilvánítását, mely hozzám, Magyarországon szent ügyének védelmében mondott néhány szavaimért küldtetél, köszönettel veszem, hogy azt a nemzet kezébe letegyem.

Hazám — egész Lengyelország szeret titeket és ügyeteket, és csak hű, habár gyöngre tolmácsa voltam ezen érzelmeknek, melyek hazánk messzre területén a Limba és Dnieper folyama közt minden kebelben élnek. A ti ügyetek a miénk. A mi ügyünk a tietek.

Hajdan közösen harcoltunk és bőségesen ontók vértünket Európa civilizációjá és szabadságának védelmében.

De Európa félreismerve, mivel tartozik nektek, titeket és minket földalozott a végvonaglásban fekvő absolutismusk, mely alatt, habár kesertien, de büszkén sóhajtok.

Bár karddal kezünkben, vagy bilincsekkel kezünkön, mindig magasan föntartva előttünk lobog a szabadság zászlója.

E zászló alatt, és csak egyedül ez alatt minden akadályt legyőzendünk. Mi közösen osztjuk a nemzeti szerencsétlenség sorsát; eljövend reánk azonban a vigasztalás ideje és Isten segítségével Sz. István koronája régi fényében fog ismét tündöklöni, közösen a Jagellók koronájával. A mesterségesen készült belviszály, ellenséges kéz által szitva, szükségképen eltűnend, mert a szabadság egyesíti és nem választja el a népeket. A ti és mi multunk tíz százada legyen záloga és bizonyosága annak, hogy mi szabadságunkérti harcunkban azt másokkal örömmel megosztani készek vagyunk.

Atyáitok hagyományához hiven, megnyerenditek ti a veletek és mellettetek egy földön lakó nemzetiségek szíveit — erről bizonyosak vagyunk; — és azok testvéri hajlamaitok és végezteljeitok közössége és egységének biztos elismerésében közösen és egyesülten fognak harcolni a mindkét részlől elismert jogokért.

Ezen szavakkal vagyok közege azon valódi szívnelynek, melyen egész Lengyelország szól hozzátok, testvérileg és maradandólag nyujtván kezét nektek.

Smolka Ferencz.

KÜLÖNFÉLEK.

— A Mocsonyi kancellárságról híreket az „Ost und West“ meghazudolja. E lap bizonyos forrásból tudja, hogy ezen állomás betöltésére nézve a románok részéről semmi lépések nem tétetnek és hogy Mocsonyi úr egy erdélyi kancellárságot el sem fogadna.

— A „Sürgöny“ bécsi levelezője pedig ugy hiszi, hogy tulzó ragaszkodást tulajdonítanak a miniszteriumnak az unio eszméjéhez, kik lehetségesnek találják, hogy a régi Magyarországnak határain belül született férfi lehetne erdélyi kancellár. Mindaddig ugy magyar, mint erdélyi körökben legkevésbé sem sejteneik ily rendkívüli eseményt.

— Ugyanazon levelező alaptalannak nyilvánítja a „Wanderer“ által indított azon birt, mint ha For. Forgách mult hétfőn az erdélyi kancelláriát látogatta volna, hogy a porosz királyt informálja a magyar ügy iránt a compiegnai találkozásra.

— Pesti és bécsi lapok tele vannak miniszterválságról hozzászólásokkal. Beszélnek Rechberg gr. visszalepéséről s utódául Mensdorff-Pouilly gr., Hübner b., Eszterházi Mór gr., Prokesch Osten b., Kubeck és Koller b. urakat emlegetik. Legtöbb valószínűséget látnak Prokesch-Osten b. mellett s hozzá teszik, hogy egy ilyen változás által az alkotmányosság ügye nyerni fogna, mert Prokesch-Osten bárót alkotmányos érzületű férfinak tartják.

— Schmerling államminiszter ur egy héti szabadsággal elutazott. A „Presse“ ezen néhány napi magányba vonuláshoz azon reményét köti, hogy az államminiszter, ki neké multól tekinthető a februáriusi alkotmány, maga fog nyujtani kezét a transactionhoz; miután, írja a „Pr.“ a Magyarországi kiegyezkedés e perczben hatalmas követele a közvéleménynek s a miniszteriumnak még csak igen rövid ideje van ez igények teljesítésére. Vagy ha következetes akar maradni a felirati vitában mondott szavaiból, belátva a kiegyezkedés szükségességét, inkább másokra hagyja azt, mintsem saját multét önkéntleg eszonkítani meg.

— Az államminiszterium által a birodalmi tanács elébe terjesztett sajtó-törvényjavaslattal a birodalmi napi sajtónak egy árnyolata sincs megelégedve. Ennél az 1852 ki sajtópátenet is határtalanul szabadelveknek tartják. E javaslatban egytől hat hóig terjedő fogság van szabva nemcsak arra, a ki birodalmi tanács, országgyűlési tagot, közhivatalnokot, papot, katonát vagy bármely közigazgatási vagy törvénykezési eljárásban szereplő egyént (tanut vagy szakértőt) közvetlenül megbánt; hanem arra is, a ki az említett minőségű egyéneket olyszéri bírálat alá veszi, mely modorához vagy a körülményekhez képest sértőnek látszik. Szép idő vár reánk szegény újságírókra!

— Lagerroniére ur csakugyan megfordult Pesten, hanem, mint a „P. N.“ írja, incognito; hogy az elfogadására készített tisztelkedést kikértilje.

— Ó felsége aug. 29-ől kelt legfelsőbb kéziratával Károlyi Lászlót a m. kir. helytartó tanács második elnök-helyettesét titkos tanácsosi méltósággal méltóztatott kijelölni és mellet legkegyelmesebben felruházni. Károlyi István grófot pestvármegye főispáni helytartóját ezen méltóságáról legkegyelmesebben felmenteni.

— A „M. Sajtót“ milanoi tudósítója az olasz királyi kormányuk a milanoi és genuai toborzó tisztékhez intézett rendeletéről értesíti, melyben ki van mondva, hogy az ezennel Olaszországba érkező s a magyar legioba álló honfitársainkat, a tiszti létszám nagysága miatt, egyelőre csak közlegényekül fogják felvenni. Ugyancsak Milanoból vett magán tudósítás szerint a naponkint növekedő legioba fejelegén uralkodik. Gr. Teleki Sándor o. közpén Comoból Milanoba menend s tavaszig, mikorra az olaszországi magyar emigratio háborus reményeket táplál, ott fog tartózkodni.

— A „P. N.“ szerint Elek Kálmán szabolcsi szüle-

* Köszönettel veendőjük.

Szerk.

tésti 19 éves kassai tanult Miskolcra sept. 26-án a cs. kir. katonaság elfogta s fegyver között Kassára a lakatnyába szállította. Elfogatása okán barna atilláját és vörös söröskék nadrágát mondják.

— A „N. Nachr.“-ben pedig azt olvassuk, hogy Magyarország közlekedési sok befogatást történt, egy Gál nevű emissarius kézkerekítése folytán, kiél sok egyént compromittáló iratokat találtak volna.

— Lembergől sürgönyzik oct. 8-ról, hogy a „Glos“ szerkesztőjét felségárusítás és izgatási bűnkisérletért öt évi súlyos börtönnel s nemességének, szerkesztői jogának és cenzúrájára felvételére ítélték.

— A m. tudós társaság folyó hó 7-ki osztály ülésében Szilágyi Sándor jeles történész hazánkba, a keleti nyelveken jártas Szilágyi Aonnal több mint fél ezer okiratot mutatott be, a török Aramall vonatkozólag, csupán Nagy-Körös, Halas és Dömsöd levélleiről; s ez adatokból igen érdekes képet adott a hódoltság községek és megyék viszonyairól a 17-dik századból. A m. tudós társaság ezen alkalommal megbízta a két tudós férfit, hogy az ország városainak, községeknek levéltárát kutassák át a török korszakbeli okmányok összegyűjtése végett.

— Az ó-budai hajógyárban e hó 2-án tűz ütött ki, a kenderkészletben s kötélfő gépművekben és gőzgépben 40—50 ezer forint kárt okozott. Minden biztosítva volt.

— Gödöllőn sept. 28-ikán emlékeztető gyásztűnnepély tartott. Esti 6 óra körül mintegy ezer emberből álló gyülekezet fátylakkal, lobogókkal, harangok zúgása mellett az ottani temetőbe ment, hol mintegy 21 község sírban 240 harcos közt körül-belül 160 bonvéddel van eltemetve. Ott a helybeli m. kath. és ref. lelkesek által végzett egyházi szertartás után két világi egyén szóznokolt, s a sír fölébe emelt bonvédek emléket ünnepélyesen leplezték. A szobor felállításának legfőbb érdeme Horváth Ferencz uradalmi ispáné.

— A „Volkstimme“ szerkesztője, mint a „N. N.“-nek írják Gratzból, még mindig fogva van. S ámbár elegendő biztosíték létezik, hogy Tanter Károly szökést alig kísért meg, a gratzi cs. kir. törvényszék mégis szükségességnek tartja még csak külön szobát sem adni neki, hanem egy pénzhamisítóval s egy közönséges gonoszlelvél együvé zárni. Mahler a lap főmunkatársa nem a sajtóper elől menekült, hanem régen ápolott szándékához képest Berlinbe utazott szemeit gyógyítani. A „Volkstimme“-nek és Tanter Károlynak címzett leveleket a posta hivatal a cs. kir. kerületi törvényszéknek kézbesíti. Még is látszik a derék „Volkstimme“-n e gyönyörű cenzúra!

— Azon fegyverrakomány ügyében, mely, a mint mi is említettük, egy-egy hajón Triestbe tévedt, Reehberg gróf személyesen rándult Triestbe. Rá akarva venni az ottani angol consult, hogy egyezzen bele a fegyverek lerakása és elköszarása, állítván, hogy a fegyverek eredetileg osztrák tulajdon voltak s 1848-ban lopattak el Milanoból. Az angol ügynök azonban nem engedett s a kérdéses hajó tévél együtt utnak indult. Ezen ötlethöz, a „P. L.“-béli levelezője szerint, valahány osztrák kikötőhelyen levő pénzügyi hatóságokhoz utasítás ment, hogy a legnagyobb elővigyázatossággal és éberséggel fejtessen ki, s minden gyanús esetben haladéktalanul tegyenek jelentést felsőbb helyre, állítólag ugyanis tudomására jöttek Ausztriába szánt újabb fegyvercsempészési kísérleteknek. Egyébiránt a per alatt volt készlet nem egy, se nem 30, hanem hetvennyolcz láda.

— Appoyi gróf folyó hó 7-ken hosszabb kihallgatáson volt ő Felségénél, s a „P. L.“-szerint alkalmasint legfelsőbb biztosítást kapott az iránt, hogy Magyarországon az igazságszolgáltatás minden alkotmány ellenes befolyástól meglegend kimélve.

— A „Sürgöny“-nek oct. 8-ról Bécsből azon biztos forrásból híreket távirják, hogy Kapy Eduárd előbb pesti, utóbb nógrádi megyefőnök, mint Pestmegye számára kinevezett adminisztrátor az esküt letette. Továbbá, hogy Aradvármegye és város képviselő bizottmányai felszólaltatván, kir. biztosul Hofbauer nevezetett ki; és hogy Barsmegye is fel lön oszlatva.

— „P. Napló“ sümegei levelezője írja, hogy ottani néptanító Tamás Györgyöt, mivel az adót megfizetni nem akarta, az adó-executorok saját szobájában katonákkal őriztetve, foglalyá tették, s három napig egy falatot sem engedtek enni nem csak magának, de még kutyájának sem.

— Az idéztük lapban olvastuk, hogy Berlinben a világ legnevezetesebb borát hivatalos vegyész vizsgálat alá vették. E vizsgálatból kitűnt, hogy valamennyi bort, alkotórészeinek tisztaságára, cukortartalmára, erejére, szóval egész minőségére nézve túlhalad a tokaji bor. Ez égi neccart a berlini orvosok gyöngye testalkotó gyermekek — s nagy bajokból tuduló betegeknek szokták leghathatósabb szesz gyanánt rendelni.

— Rader Antal Székes-Fejervárról, hozzánk is beküldött programja szerint, e hó 13-án hangversenyt fog rendezni a megye teremében, a Vörösmarty-szobor javára.

— A „Grenzboten“ szerint oly magyar katonatisztekre nézve, kik császári szolgálatból léptek a honvédseregbe, ma is fenn áll a rendelet, melynek elfogadása csak azon feltétel mellett térhetnek vissza hazájukba, ha előbb Örmützben haditörvényszék elébe állanak. Egy ilyen tisztet közelebből ki-lencz havi vizsgálati és esztendői várfogság után bocsátották vissza hazájukba.

— A „M. Sajtó“-nak írják Londonból, hogy a minapában Pesten volt Rutherfordi herceg magyarországi útját élte legboldogabb pillanatai közé számítja. Pest szépsége s a Balatonnak, szerinte a magyartengernek, nagyszerűsége meglepte; néptünk hazafisága s azon lelkesedés, mely minden lépten nyomon üdvözlé, elbájoalta. A hercegné el-érkezéniylet emeleti, hogy Czenken meglátogatta hazánk legnagyobb híre, Széchenyi Istvánnak sírboltját.

Bécsi hírek szerint az utóbbi napokban tartott egyik miniszteri értekezlet tárgya a folyó évi ünnec-állítás volt, mely jelen évben is a szokott módon fogna teljesedése vé-tetni, minden tekintet nélkül a Magyarországon létező ko-moly nehézségekre; ha csak a magyar kormányférfiak részéről tett előterjesztések némi sikerre nem fognak vezetni.

— Bécs városi község tanácsa második szakosztályában egyhangúlag meghatározták, hogy a martiusi események sír-ját vasrúccsal vegyék körül megszenteltelenítéstől óvás végett.

— A „P. L.“-béli levelezője néhány esetet sorol elő, mennyi illetéktelen beavatkozás ellen kénytelen a m. udv. cancellaria védni magát az államminisztériummal szem-ben. Így például: a kereskedelmi miniszter magának igényli azon kizárólagos jogot, hogy az egész birodalomra kiható-lag egyedül ő adhasson szabadelmákat. Továbbá kivétel-s bíróságokat szándékoznak állítani magyarországi csem-pészek s illetékrövidítők ellen. A magyar cancellár mind-ezeknek ellene mond, valamint ellene mondott azon rendelet-kihirdetésének is, melynek fogva a cs. kir. hivatalnokok és pénzügyőrök katonai hatóság alá helyeztetettek; miután az országbírói értekezlet munkálata értelmében csak tetle-ges szolgálatban álló katonák elleni személyt tárgyzó pa-naszok tartoznak katonai hatóság alá.

— A horvát országgyűlés azon felirátára, melyben Erdődy és Jankovich grófoknak főispáni méltóságuk-tól megfosztatását kérte, Pozsegavármegye ellenfeliratot ba-tározott, melyben kéri ő Felségét, hogy a lelkes gr. Jan-kovich Gyulát főispáni hivatalától ne mentse fel.

— Megjelent és beküldött szerkesztőségünkhez a „Honvédek könyve“, szerkesztői és kiadja Vahot Imre. Szerkesztőtárs Gánóczy Flóris. Második kötet. Bolta 1 fr. 20 kr. Tartalmát a piski csata ábrákkal kísért leírása érdekesei.

— Lembergől távirják a krakkói „Czas“-nak october 5-ről, hogy Kunerth tanárnak ablakai beverettek, minek következtében a várost alarimírozták, s a katonaság kiállott.

— A „P. Hírök“ a horvátországi adóexecutio törté-netéhez azon adattal járul, hogy az adószedő bizottmány egy paraszthoz, ki 3 1/2 krajczárral tartozott, elküldötte az exequeus katonát, minek következtében a parasztnak 1 fr. 98 1/2 krt. kellett fizetni, és így 3 1/2 kr. hátralékért 1 fr. 95 kr. executio-költségét.

— Pesti és bécsi lapok közelebből a távirjai hivatal-nokok magyar nyelvbeni járatlanságának egy botrányos ered-ményét közölve, azon ohajást nyilvánították, hogy ezen államásokra a hazai nyelveket értő egyének alkalmaztassa-nak. Hogy bizonyos körökben mennyire hajtanak az ily jámbor ohajásokra, a P. N. egy esetet hoz fel, miszerint a déli államvaspályánál két távirjai magyar hivatalnokot, mivel saját magán ügyeikben egymásnak magyarul távir-tak, az igazgatóság komolyan megintott, hogy ha még egyszer hasonló merészelen tenni, azonnal kitérnek hivatalaikból.

— Gr. Bethlen Miklós (Bolnai) néhány héti itthon tartózkodás után, a M. S. szerint, ismét visszautazott Párisba.

— „Hermanst. Ztg.“ megyei levelezője érzékeny pa-naszra fakad az igazságszolgáltatás jelen helyzeté felett. A császár akarata szerint, egyelőre még az osztrák törvénye-knek kellene állani. A szász nemzeti gyűlés egy módosító szabályt alkotott a polgári perrendtartásra vonatkozólag, s azt november 1-jén, a fejedelem megerősítése nélkül életbe is akarja léptetni. És a mi polgármesterünk, írja a levele-ző, a régi szász statutákra akar visszatérni.

— A „M. Orsz.“ írja, hogy midőn a katonaság a pesti megyeházát megszállotta, az itt letartóztatott fegyverezők köz-ül oly dolgokat míveltek, a miket — hiteles forrás után — érdemesnek hisz följegyezni. Az egyik Banai Kovács Jó-zsef, ki még a volt cs. kir. pesti országos törvényszék ál-tal rablás miatt halálra ítéltetett; büntetése azonban kegye-lemből 15 évi fogságra módosított; az említett törvény-szék börtöneiből megszökve, újabb négy rendbeli rab-lást követett el, s mint ilyen 3 hónappal előzött Kecskemé-tén, fegyveres ellentállás közben elfogott; az elővizsgála-tok befejezése után a kecskeméti gyöngébb alkotású börtö-néből a központba átküldetett; itt a m. hóban a megye börtönészeinek s hajduinak megrohanásával s ellentállás ese-tére legyilkolásával eszközözendő szökésre izgatá a rabokat, s e célra már a szükséges eszközöket, rászpolyt sat. meg-szerelte. Most pedig a megyeházát megszállott katonai pa-rancsnoknak levelet írt, melyben azt mondja, hogy a me-gyei urak felszólították őket foglyokat, rohanják meg ve-lőök együtt a megyeházában levő katonaságot s öldössék le; ha azt teszik, szabadon bocsátják őket; ő azonban (Banai), meg még ketten nem akarnak ártatlan vért ontani, hanem ezenel jelentést tesznek a dologról. Egyik azon kettő köz-ül, kiket Banai rávett, hogy e „jelentés“-ben részt vegye-nek, a kalandos tervet elárulta, minek következtében B. a levelet őszsztepte, eldobta; sőt tartván a következendő nyomozás következeiseitől, magát a magános börtönben, bo-vá ekkor áttétetett, felakasztotta; de még idején érkezett segítség folytán életben maradt s a következt kihallgatá-son beismeri, hogy a levélben (mely szintén megkerült) foglalt vádat ő koholta.

POLITIKAI HIREK.

A legfőbb esemény, a melynek még láthatatlan ered-ményei iránt egész Európa kíváncsisággal annyira fel van csiklándozva, azon esemény, a melynek bekövetkezésére nézve ezélt csak pár nappal is még némi osztrák érzel-mű lap oly diadalmas érzettel közölt tagadó híreket, csak-ugyan valósult. A porosz király october 6-dikán 6 órakor Compiegnebe érkezett. Napoleon császár a pályaudvarnál fogadta, honnan mindketten kíséret nélkül a palotába ko-csiztak. Utközben a nép a királyt és a császárt éljenzések-vel üdvözlölte. Az udvaron zuvok sorfalai közt haladtak el. A császárné és a császári herceg a lépcsők alján az előcsarnokban várták a magas vendéget. A király kezét csókolt az elébe siető császárnénak, s a kis hercegnét nyá-ján megegyeztetta. Ezután a király a császárné karját ajánlva, melyet ez elfogadott, a császár kíséretében a ter-mekbe vonult. Estére nagy ebéd, reggelre vadászat volt rendezve. A francia előkelő körök személyiségei nagy szá-mal gyűltek össze Compiegnebe. Ezen összejövetelt a két uralkodó közt a „Times“ örömmel üdvözlö. A „Morning Post“ párisi levelezője pedig azt mondja, hogyha Anglia, Francia- és Poroszország közt őszinte szö-

vetséget lehetne létrehozni, ez valódi áldás lenne az emberiségre nézve. A „Daily News“ a korhadt Ausztriá-vali szövetségtől ója Poroszországot, hogy csupa conserva-tív érzelemből Ausztriáért hazája biztonságát kockáztassa.

— Az olaszországi magyar legio hősies har-czolása által reánk nézve is oly emlékeztetéssé vált vol-turnoi esata évnapjának megünneplése Nápolyban elma-radt azért, mert Cialdini tábornok nézete szerint ez is a romai kérdés megoldását siettető tüntetés lett volna, minek ideje még nem jött el. Azonban Türr tábornok hadoszá-lyának tisztjei Mondoviban megünneptették azt szép cse-n-desen. Lakomat rendeztek parancsnokuk, Türr tük tiszte-leteré, melyen a tük és nője is jelen volt. Lakoma végén Türr poharat emelt s Garibaldira köszöntötte. Utána többen szóznokoltak, poharat ittrívén Kossuth és Klapka egészségére is.

— A kenyér szűke és az éhség félelme miatt felhá-borodott kedélyeket megnyugtatódó a „Moniteur“ october 5-ki számában jelenti, mikép a német lapok tudósítása sze-rint északi Európában az aratás oly gazdagon ittött ki, hogy Franciaország könnyen ellátható gabonával. A keleti tengeren jelenleg roppant mennyiségű gabonát szállítanak Hollandiába, s e mellett még annyi tartalék van, hogy az árak esőknek; nemkülönben Magyarországról a Dunán szüntelen szállítják kifelé a nagy mennyiségben termelt gabonát.

— Toulonból oct. 2-ről jelentik, hogy az nap kez-dődött meg e város kikötőjében azon 4000 ember partra-szállítása, kik a római megszálló sereg részét tették, s most visszahozattak felváltás végett Franciaországba.

— 3000 francia katoná a genfi határszél felé nyomult Savoyának egykor semlegesített területére, mely tényt jelölül vehetjük annak, hogy a Genfi való viszály komoly.

— A „Siécle“ egy cikket hoz „Triest, Istria és Olasz-ország“ cím alatt, melyben azt mutogatja, hogy Istria és Triest is Olaszországhoz tartozik.

— Rebesgetik, hogy báró Bach helyébe, ki ismételve folyamodott elboacsátatásáért, b. Hübner fogna római osztrák követ lenni.

— Az „Opinion Nationale“ a görög ügyekkel foglal-kozva, azt mondja, hogy a görög kormány Ausztriával szö-velkezett Görögország lenyűgözésére.

— Párisban egy újabb röpirat jelent meg a „Rajna és Visztula“ cím alatt. Mint mondják maga Napoleon császár is átnézte. Oly érvek hoznak föl benne, melyek azt bizonyítják, hogy Franciaország nem kívánja a rajnai határokat. De határszabályozást ajánl.

— Turin, oct. 6. Buoncompagni az „Opinione“-ban a római kérdést illetőleg következő nézetet nyilvánít, és az „Opin.“ csatlakozik hozzá: „Akarom, Olaszország és Euró-pa biztosítsa a pápát, de nem diplomaticus alakú biztosíté-kok által, sem congressus által, hogy intervencióra adjon okot. Olasz- és Franciaország a római kérdésre nézve nem egyeznek meg, mert ez Rómában őrséget tart, melynek el-menetelét szívesen látónk. Mindkét állam egyezsége a meg-olásra nélkülözhetlen; ez pedig mindaddig lehetlen, míg Franciaország jogot nem ad Rómának, Olaszországhoz csatlakozni, s nem csatlakozik a pápaságnak Olaszország általi biztosításához. A függetlenség legfőbb záloga a fűlsé-giség személyes előjogaiban fekszik: hogy a pápa senki alattvalója ne legyen. E lenne a kiegyezés lényege. Mikor, mi alakban, ez másodrendű kérdés. Távol sem hiszem — mond Buoncompagni — hogy a pápa e föltételeket elfogadja. De előbb-utóbb alkalmazkodik hozzájuk. A megnyugvást az elfogadás, ezt pedig azon meggyőződés követendő, hogy az új rend hasznosabb a pápaságnak, mint a világi hatatom.

— A „Times“ a Mexicóban beavatkozás mellett éré-lyesen felszólal. Ez ország állapota reménytelkülének látszik előtte mindaddig, míg a mostaninál erősebb s egészsége-sebb néptörzs nem veszi azt át birtokába. Az ország — mondja a nevezett lap — alig bir anyaggal állandó kormány-hoz s a nép napról napra jobban elajjasul. 7,000,000 lélek közt alig létezik egy millió tiszta fehérr. Még Juarez maga (a szabadeltvű elnök) is ind származású. Spanyolország po-litikája, melynek fogva minden hivatalok született spanyolok által töltetett be, jobb volt, mint a most uralgó veszélyes egyenlősége a néptörzseknek.

— A montenegrói harcztérrel érkező tudósítások ab-ban öszpontosulnak, hogy ott a legnagyobb tevékenység uralkodik a hadi- és élelmiszerek megszerzésében, s azok nagyban vásároltatnak Ragusa-, Cattaro és Felső-Albániában. Miklós fejedelem egyik hadsegéde orosz segítségért Péter-várra utazott volna. Omer pasa már keresztényeket is vesz fel hadseregébe, főkép kézműveseket; legközelebb Serajevo-ból 77 ács ment Mostárra. Egyébként is mindent megkísért annak bebizonyítására, hogy az igért reformok komolyan szándokoltatnak. Kraina- és Posavriában vegyes — török és keresztényekből álló — bizottmány alakított, mely az alattvalókat a hivatalnokok és főbb méltóságok elleni pa-naszait elfogadandja.

— Belgrád, oct. 7. Az említett párbaj ügye fog-lalkoztatja most az egész várost, s nemzeti becsületbeli do-logga kezdi magát kinőni, legalább a bangulat Belgrádban igen izgatott, s a kihívót a legmelegebb rokonszenz kiséri mindenütt, annál inkább, mert az osztrák konzul helytelen viselkedéséhez még azon részletet is hozzá adják, mikép ő nem csak a fejedelem, hanem a fejedelemnő irányában is megfeledezni látszott a lovagias magatartásról, míg ugyanis a fejedelem székéről felkelvén, mással beszélgetett, a konz-ul ur sans facon vetette le magát annak székébe. Né-mely körünkben kering a hír, hogy az osztrák főkonzul Borovitzka ur végre elhatározta magát a bajvívásra, s az elhatározás ideje holnap dpl előtti 9 órára tétetett ki.

— A Franciaország és Svájc közti legújabb egye-netlenségekről Berlinből következőleg írunk: „Genf már ré-góta a svájci szövetség fenyegetet pontjának tekintetik. Min-denekelőtt kormánya az, mely a mostani válságos időkben nem elegendő bizalmat élvez. James Fazy a császár barát-ja, Voigt pedig, ki hozzája közel áll, Napoleon herceg megbízott embere. Savoya bekebelezése óta Genf a fran-cziáknak nyitva áll. Ha tehát a legközelebbi határvillongá-sok, melyeknek a francia kormány oly nagy fontosságot

